

Fiscaal Juridische Actualiteiten

Informatiebulletin over de eigen woning en inkomensvoorzieningen

Nummer 234 – januari 2023

Inhoud

Fiscaal Juridische Signalen

- Afkoopgrens klein pensioen € 594,89 per 1 januari 2023 1
- Woningwaardegrens startersvrijstelling overdrachtsbelasting 2024 2

Vraag van de maand

- Tarief overdrachtsbelasting bij sleuteloverdracht vóór levering woning bij notaris 3

Wetgeving en beleid

- Stand van zaken voorstel Wet toekomst pensioenen 4
- Voortgang Wet herziening bedrag ineens 4
- Nieuw besluit vrijstellingen schenk- en erfbelasting 5

Jurisprudentie

- Zonder keuze zijn ex-partners niet het hele jaar elkaars fiscaal partner 6
- Revisierente terecht in rekening gebracht bij afkoop lijfrente 7
- Compensatie voor lijfrente is belast 7
- EU-pensioen, ouderenkorting en drempelbedrag giftenaftrek 8
- Afstempelen aandelen heeft fiscaal afkoop van pensioen tot gevolg 9
- Stilzitten DGA heeft geen afzien van pensioen tot gevolg 9

Fiscaal Juridische Signalen

Afkoopgrens klein pensioen € 594,89 per 1 januari 2023

[Mededeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen van 19 december 2022, Stcrt. 2022, nr. 34944](#)

Op grond van [art. 66 lid 1 en 2 Pensioenwet](#) en [art. 78 lid 1 en 2 Wet verplichte beroepspensioenregeling](#) kunnen kleine aanspraken op ouderdomspensioen door de pensioenuitvoerder worden afgekocht. Het grensbedrag daarvoor wordt jaarlijks herzien op basis van de Consumentenprijsindex Alle Huishoudens (CPI). De herziening wordt bepaald door de procentuele wijziging die dat indexcijfer over de maand oktober voorafgaand aan de aanpassing heeft ondergaan ten opzichte van de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. De CPI van oktober 2022 is door het CBS vastgesteld op 128,25. De CPI van oktober 2021 was 112,18. De indexering resulteert in een nieuwe afkoopgrens van € 594,89 met ingang van 1 januari 2023.

Dit bericht is een aanvulling op ons overzicht 'Fiscale en sociale cijfers 2023'. Daarin was de afkoopgrens voor kleine pensioenen niet opgenomen.

Woningwaardegrens startersvrijstelling overdrachtsbelasting 2024

In de Bijstellingsregeling indirecte belastingen en de Provinciewet 2023 is bepaald dat de woningwaardegrens voor toepassing van de startersvrijstelling in de overdrachtsbelasting in 2024 € 510.000 bedraagt.

[Bijstellingsregeling indirecte belastingen en de Provinciewet 2023, 13 december 2022, nr. 2022-0000302028](#)

Op 13 december 2022 heeft staatssecretaris van Rijk van Financiën de Bijstellingsregeling indirecte belastingen en de Provinciewet 2023 (hierna: bijstellingsregeling) gepubliceerd. De bijstellingsregeling geeft invulling aan de indexeringsvoorschriften zoals die onder andere zijn opgenomen in de Wet op de accijns (WA), de Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992 (Wet BPM 1992) en de Provinciewet.

Tevens is in de bijstellingsregeling de indexatie van de startersvrijstelling voor de overdrachtsbelasting uitgewerkt ([art. 15 lid 1 onderdeel p ten vierde Wet op belastingen van rechtsverkeer](#) (WBR)). Hiermee wordt het bedrag van de woningwaardegrens voor de startersvrijstelling aangepast aan de veranderingen van de gemiddelde WOZ-waarde. Om ervoor te zorgen dat burgers ruim van tevoren kennis kunnen nemen van de van toepassing zijnde woningwaardegrens heeft het kabinet toegezegd om het nieuwe grensbedrag een jaar van tevoren bekend te maken in de bijstellingsregeling. Met ingang van 1 januari 2024 bedraagt de woningwaardegrens voor toepassing van de startersvrijstelling € 510.000.

Belang voor de praktijk

In 2023 bedraagt de woningwaardegrens voor toepassing van de startersvrijstelling € 440.000, daarvoor € 400.000. De stijging naar € 510.000 in 2024 lijkt goed nieuws voor starters op de woningmarkt. Daarbij moet wel bedacht worden dat de aanpassing is gebaseerd op de gemiddelde stijging van de eigenwoningwaarden in het voorafgaande kalenderjaar. Als je naast de stijging van de huizenprijzen in de afgelopen jaren ook de schaarste op de woningmarkt in ogenschouw neemt, is het maar de vraag of de aangekondigde verhoging starters gaat helpen bij het realiseren van hun woonwensen.

Desalniettemin, de stijging van de startersvrijstelling in twee jaar tijd is zonder meer fors te noemen. Weet dat de startersvrijstelling ook kan dalen. Zoals gezegd is de aanpassing van deze vrijstelling gebaseerd op de ontwikkeling van eigenwoningwaarden in het voorafgaande kalenderjaar. We zien op dit moment dat de huizenprijzen dalen. Als deze trend zich doorzet, kan dit betekenen dat de startersvrijstelling in 2025 lager is dan de startersvrijstelling die in 2024 geldt.

Vraag van de maand

Tarief overdrachtsbelasting bij sleuteloverdracht vóór levering woning bij notaris

Vraag

Ik heb samen met mijn echtgenote recentelijk een woning gekocht. De woning wordt op 1 mei geleverd. Ik heb de huidige eigenaar gevraagd of ik twee weken eerder al mag beginnen met verbouwen van de woning. De verkoper is daarmee akkoord gegaan. Maar volgens een kennis zou dat wel eens gevolgen kunnen hebben voor de overdrachtsbelasting. Hoe zit dat nu?

Antwoord

De overdrachtsbelasting kent twee [tarieven](#) en een hele reeks [vrijstellingen](#). Het algemene tarief is met ingang van 2023 gestegen naar maar liefst 10,4%. Koop je een woning die je als hoofdverblijf gaat gebruiken dan geldt, onder voorwaarden, het lage tarief van 2%. Verder kan bij de aankoop van een dergelijke woning nog de [startersvrijstelling](#) gelden.

We nemen aan dat je de woning als hoofdverblijf gaat gebruiken, dus dat het 2%-tarief of de startersvrijstelling speelt bij de verkrijging van deze woning. Als je vóór de levering van de woning bij de notaris al de beschikking krijgt over de woning, heeft dat inderdaad gevolgen voor de overdrachtsbelasting. Je verkrijgt daarmee op dat eerdere tijdstip al de economische eigendom van de woning. Voor die verkrijging geldt het algemene tarief overdrachtsbelasting van 10,4%. De financiële gevolgen van je afspraak met de verkoper zijn bij opvolging dus enorm!

Gelukkig heeft de staatssecretaris van Financiën de onwenselijkheid van deze consequentie ingezien. Hij heeft besloten om in deze situaties het toepassen van het verlaagde tarief van 2% of de startersvrijstelling met toepassing van de hardheidsclausule ([art. 63 AWR](#)) goed te keuren. Het punt is dat deze goedkeuring in een beleidsbesluit zal worden uitgewerkt. Maar dit beleidsbesluit is er nu nog niet. We weten op dit moment dan ook nog niet welke voorwaarden de staatssecretaris aan de goedkeuring verbindt.

Als het beleidsbesluit vóór de sleuteloverdracht halverwege april gepubliceerd is, kun je voor jezelf (laten) controleren of je aan de voorwaarden voor toepassing van de goedkeuring voldoet. Als dit het geval is, kun je – zonder consequenties voor de overdrachtsbelasting – voor levering van de woning bij de notaris alvast beginnen met de verbouwing van de woning.

Kun je of wil je niet wachten op publicatie van het besluit? Dien dan een verzoek in bij het ministerie van Financiën om toepassing van de hardheidsclausule. Zodoende kun je op voorhand de toepassing van het 2%-tarief c.q. de startersvrijstelling veiligstellen. Dit verzoek kun je richten aan:

Ministerie van Financiën
Belastingdienst/Corporate Dienst Vaktechniek/team Brieven en Beleidsbesluiten
Postbus 20201,
2500 EE Den Haag

Wetgeving en Beleid

Stand van zaken voorstel Wet toekomst pensioenen

Op 14 december 2002 heeft minister Schouten voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen de [vierde nota van wijziging](#) naar de Tweede Kamer gestuurd. In deze nota is een beperking opgenomen van het beleggingsrisico voor pensioengerechtigden tot maximaal 150%. Op het fiscale vlak zijn er twee relevante wijzigingen te melden:

1. het overgangsrecht premievoortzetting bij arbeidsongeschiktheid. Om te voorkomen dat de pensioenregeling mogelijk onzuiver wordt blijft de huidige partnerdefinitie van [art. 18 lid 1 onderdeel a ten tweede Wet LB 1964](#) gelden.
2. de uiterste pensioeningangsdatum voor dga's met een pensioen in eigen beheer. Voor deze categorie geldt dezelfde regeling als voor reguliere werknemers. De pensioenregeling wordt geacht te zijn afgekocht op 31 december van het jaar volgend op het jaar waarin de uitkeringen eigenlijk uiterlijk hadden moeten ingaan (AOW+5).

Daarnaast zijn er vooral redactionele en technische wijzigingen opgenomen.

De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel op 22 december 2022 na hoofdelijke stemming met 93 stemmen voor en 48 stemmen tegen aangenomen.

Voortgang Wet herziening bedrag ineens

De inwerkingtreding van de regeling 'bedrag ineens' wordt verschoven naar 1 januari 2024. Verder gaat de regeling ook gelden voor lijfrenteaanspraken in eigen beheer.

[Brief van de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen van 18 januari 2023, referentie 2022-0000214526](#)

Op 18 januari heeft minister Schouten voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen drie stukken gepubliceerd die verband houden met de Wet herziening bedrag ineens ([Kamerstuk 36154](#)):

1. [Nota naar aanleiding van het verslag](#): Hierin zijn vragen die vanuit de Tweede Kamer zijn gesteld, beantwoord. Het is voornamelijk een herhaling van zetten. De nota levert geen noemenswaardige nieuwe inzichten op, behalve dan het uitstel van de inwerkingtreding van de regeling naar 1 januari 2024. Zie ook de hierna genoemde beslisnota.
2. [Nota van wijziging](#): Gewijzigd wordt dat de regeling 'bedrag ineens' ook gaat gelden voor lijfrenten in eigen beheer.
3. [Beslisnota](#): De regering erkent dat er uitstralingseffecten zijn voor inkomensafhankelijke regelingen bij opname van een bedrag ineens bij pensioen- of lijfrente-ingang. Maar er wordt geen wettelijke oplossing geboden. Alle hoop is gevestigd op informatieverstrekking en keuzebegeleiding. De inwerkingtreding van de regeling wordt uitgesteld naar 1 januari 2024.

Belang voor de praktijk

Uit de beslisnota en de nota naar aanleiding van het verslag blijkt dat Nibud bezig is met de ontwikkeling van een online tool die werkenden inzicht geeft in keuzes rondom het moment van pensionering. De regeling 'bedrag ineens' maakt daar een onderdeel van uit. Een goedwerkende tool op dit punt is bepaald geen sinecure. Wij noemen de tien belangrijkste punten waar de keuze voor een 'bedrag ineens' gevolgen voor kan hebben:

1. Toeslagen
2. Heffingskortingen (algemene heffingskorting en ouderenkorting)
3. AOW-premie (in jaar waarin de AOW-leeftijd wordt bereikt)
4. Bijdrage Zorgverzekeringswet
5. Tarief inkomstenbelasting
6. Progressienadeel inkomstenbelasting (= bedrag ineens zwaarder belast dan reguliere pensioentermijnen belast zouden worden)
7. Socialezekerheidsuitkeringen (bijstandsuitkeringen (Participatiewet) en IOAW-, IOW-, IOAZ- en TW-uitkeringen)

8. Box 3-heffing
9. Kwijtschelding gemeentelijke heffingen en kwijtschelding waterschapsbelasting
10. Regeling gesubsidieerde rechtsbijstand

Het uitstel van de inwerkingtreding van de regeling 'bedrag ineens' betekent dat de groep mensen die tussen 1 juli 2023 en 1 januari 2024 met pensioen gaat, geen gebruik kan maken van de regeling.

Van de nota van wijziging gaat de suggestie uit dat in eigen beheer ook bancaire lijfrenten kunnen voorkomen ([art. 3.126a Wet IB 2001](#)). Dat is onjuist. Alle lijfrenten in eigen beheer volgen het regime van verzekerde lijfrenten ([art. 3.125 Wet IB 2001](#)). Voor de goede orde merken wij nog op dat 'bedrag ineens' niet geldt voor de oudedagsverplichting (ODV). Maar als de ODV door afstorting wordt omgezet in een uitkerende lijfrentevoorziening geldt voor die lijfrente de regeling wél.

Nieuw besluit vrijstellingen schenk- en erfbelasting

Bij besluit van 13 december 2022 is het besluit vrijstellingen schenk- en erfbelasting vervangen.

[Besluit van 13 december 2022, nr. 2022-0000023865](#)

Dit besluit vervangt het [besluit van 29 november 2018, nr. 2018-194402](#) en bevat het beleid over de vrijstellingen van art. [32](#) en [33](#) SW 1956. Per 1 januari 2023 is de eenmalige verhoogde vrijstelling voor een schenking ten behoeve van de eigen woning verlaagd tot € 28.947. In verband hiermee is onderdeel 8 van het besluit, dat het beleid inzake de eenmalige vrijstelling voor de eigen woning bevat, geactualiseerd. Voor schenkingen van vóór 1 januari 2023 blijft het besluit van 29 november 2018 gelden.

De onderdelen 6 en 10 van het besluit zijn uitgebreid. In onderdeel 6 is beleid opgenomen inzake samenloop van schenkbelasting en vennootschapsbelasting en bevat een nieuwe goedkeuring voor schenkingen ontvangen door een rechtspersoon. In onderdeel 10 is een goedkeuring opgenomen die de mogelijkheid opent om schenkbelasting terug te krijgen in het geval waarin een schuldig erkenning vervalt bij overlijden.

Belang voor de praktijk

De schenkingsvrijstelling kon tot en met 31 december 2022 verhoogd worden tot € 106.671 (bedrag 2022) als de schenking bestemd was voor de eigen woning. Wettelijk wordt de 'jubelton' eerst per 1 januari 2023 verlaagd naar € 28.947 en per 1 januari 2024 geheel afgeschaft. Praktisch gezien betekent dit dat de vrijstelling voor de eigen woning in de relatie ouders/kinderen tussen 18 en 40 jaar in feite al per 1 januari 2023 is beëindigd. Dat heeft te maken met het feit dat voor ouders naast de vrijstelling eigen woning altijd al de mogelijkheid bestond om hun kind eenmalig een verhoogde schenking te doen waaraan geen voorwaarden zijn verbonden. Dit bedrag van de verhoogde vrijstelling ouders/kinderen bedraagt voor 2023 ook € 28.947 ([art. 33 onderdeel 5° onder a SW 1956](#)). Er kan in de relatie ouders/kinderen maar één keer gebruik worden gemaakt van dit bedrag van € 28.947.

Jurisprudentie

Zonder keuze zijn ex-partners niet het hele jaar elkaars fiscaal partner

Twee ex-partners zijn volgens Rechtbank Noord-Holland niet geheel 2018 elkaars fiscaal partner omdat zij hier bij de inkomstenbelastingaangifte niet voor hebben gekozen.

[Rechtbank 8 november 2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:9704](#)

Een man en een vrouw hebben samen een woning. Ieder van hen heeft een eigendomsaandeel van 50%. In 2018 gaan zij uit elkaar. In augustus 2018 verlaat de man de woning. De vrouw verhuist in november 2018. De vrouw betaalt in 2018 alle hypotheekrente. Man en vrouw hebben in hun aangifte niet verzocht om voor geheel 2018 als fiscaal partner te worden aangemerkt. Die mogelijkheid bestaat wel ([art. 2.17 lid 7 Wet IB 2001](#)). Door hier wel voor te kiezen kunnen de ex-partners voor 2018 nog de gezamenlijke inkomsten – waaronder de (negatieve) inkomsten uit eigen woning – verdelen in iedere verhouding die zij wensen.

Nadat de aanslag over 2018 is opgelegd, verzoekt de vrouw om ambtshalve vermindering. Met het verzoek wil zij bereiken dat zij samen met haar ex-partner alsnog als fiscaal partner voor heel 2018 wordt aangemerkt. Daardoor kan zij alsnog alle hypotheekrente aftrekken. Maar de inspecteur wijst het verzoek af. De vrouw is te laat. De ex-partners hadden dit verzoek bij de aangifte moeten doen. Nu zij dat niet gedaan hebben, valt dit verzuim niet te herstellen met een beroep op ambtshalve vermindering. De inspecteur krijgt op dit punt gelijk van de rechtbank. De vrouw kan de voor de man betaalde rente ook niet aftrekken als partneralimentatie. Er is immers helemaal geen alimentatie-afpraak gemaakt tussen de beide ex-partners. De man kan de voor hem betaalde rente ook niet aftrekken; de rentelast 'drukt' immers niet op zijn inkomen/vermogen en dat is voor fiscale aftrek wel vereist ([art. 3.110 Wet IB 2001](#)).

Belang voor de praktijk

Fiscaalrechtelijk bevat deze uitspraak niets nieuws. Maar het bevestigt maar wel weer eens dat partners die uit elkaar gaan er verstandig aan doen goede afspraken te maken. Hier hebben ze dat nagelaten. Het enige wat de rechtbank de vrouw nog kan meegeven is dat zij een vordering heeft op de man voor de door haar voor hem betaalde rente. Of die vordering ook te innen is, is nog maar de vraag. We weten niet of de beide ex-partners nog op goede voet met elkaar staan.

Wat hadden deze ex-partners met elkaar kunnen afspreken?

1. Ieder betaalt zijn aandeel van de verschuldigde hypotheekrente. Dan is er bij beide ex-partners ook hypotheekrenteaftrek tot het betaalde bedrag.
2. Een van beide ex-partners betaalt alle rente. Daarnaast wordt een alimentatieafpraak gemaakt. Die afspraak zou bijvoorbeeld kunnen inhouden dat de ex-partner die alle rente betaalt tot het bedrag dat deze aan rente voor de lening van de ander betaalt, alimentatie verschuldigd is aan deze andere ex-partner. De betalende ex-partner heeft dan voor de helft hypotheekrenteaftrek en voor de andere helft een persoonsgebonden aftrekpost (alimentatie). De niet-betalende ex-partner heeft in zijn aangifte enerzijds recht op hypotheekrenteaftrek voor zijn helft van de hypotheekrente, anderzijds een bijtelling (inkomen) vanwege ontvangen alimentatie. Door verrekening van hypotheekrente met alimentatie vindt er tussen beide ex-partners geen geldstroom plaats.
3. De ex-partners doen in het jaar van uit elkaar gaan een beroep op [art. 2.17 lid 7 Wet IB 2001](#). De inkomsten uit eigen woning zijn daardoor voor geheel 2018 gemeenschappelijk. Daardoor kan nu het volledige (negatieve) inkomen uit de eigen woning aan de vrouw worden toebedeeld.

De Belastingdienst heeft een [brochure](#) gepubliceerd waarin een aantal fiscale aandachtspunten over het echtscheidingsconvenant en de eigen woning is opgenomen. Onder andere de volgende onderwerpen komen aan bod:

- Apart of samen aangifte inkomstenbelasting doen – wat heeft de voorkeur?
- Hoe zit het met de eigenwoningrente?
- Kan verstrekt en ontvangen woongenot opgevat worden als partneralimentatie?

Revisierente terecht in rekening gebracht bij afkoop lijfrente

Rechtbank Zeeland-West-Brabant oordeelt dat over de afkoopsom van een lijfrente terecht revisierente is berekend. Er is namelijk geen sprake van afkoop van een kleine lijfrente of afkoop van een pré Brede Herwaardering kapitaalverzekering met lijfrenteclausule.

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant 5 december 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:7325](#)

Een man koopt in 2018 zijn lijfrenteverzekering met een waarde van € 9.859 af. De verzekeraar houdt tegen een vast tarief van 52% loonheffing in ([art. 34 Wet LB 1964](#)) en keert € 4.732 uit. Bij de aangifte inkomstenbelasting over het belastingjaar 2018 heeft de man geen revisierente opgenomen. De inspecteur legt een aanslag op en brengt daarnaast revisierente in rekening. De man is het hier niet mee eens en legt de zaak voor aan de rechter.

De rechtbank geeft aan dat bij afkoop van een lijfrenteverzekering op grond van [art. 3.133 Wet IB 2001](#) juncto [art. 30i AWR](#) in principe revisierente verschuldigd is. Dit is anders als sprake is van afkoop van een 'kleine lijfrente' ([art. 3.133 lid 2 onderdeel d Wet IB 2001](#)) of van een pré-Brede Herwaardering kapitaalverzekering met lijfrenteclausule. Omdat de afkoopsom boven de grens van de regeling afkoop kleine lijfrente ligt en de man niet heeft aangetoond dat de lijfrenteverzekering onder het fiscale regime van vóór 1991 valt, oordeelt de rechter dat de inspecteur terecht revisierente in rekening heeft gebracht.

Belang voor de praktijk

Naar onze mening geen verrassende uitkomst. Rechtbank Zeeland-West-Brabant kan bij gebrek aan overtuigend bewijs dat er sprake is van een uitzonderingssituatie niet anders dan de wettelijke hoofdregel toepassen.

Alhoewel uitvoerders in geval van afkoop van een lijfrente doorgaans nadrukkelijk wijzen op de mogelijke verschuldigdheid van revisierente komt het in de praktijk wel eens voor dat een verzekeringnemer of rekeninghouder voor wat betreft de revisierente op het verkeerde been wordt gezet door het vaste tarief van 52% van [art. 34 Wet LB 1964](#). Dit vaste tarief houdt mede verband met de, behalve bij afkoop van 'kleine lijfrenten', verschuldigdheid van revisierente (maximaal 20%) over de waarde in het economische verkeer van de lijfrente op het onmiddellijk aan de afkoop voorafgaande tijdstip. Dit vaste tarief is in de wet opgenomen in verband met het vervallen van de aansprakelijkheid van de verzekeraar c.q. bank voor de verschuldigde inkomstenbelasting en revisierente. Het vaste tarief van 52% zorgt voor een (gedeeltelijke) waarborg van de inning van de verschuldigde revisierente.

Compensatie voor lijfrente is belast

Alles wat een verzekeraar uitkeert in het kader van een lijfrenteverzekering is belast, tenzij de aard van de uitkering anders is.

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant 23 november 2022, ECLI:NL:RBZWB:2022:6931](#)

Een man heeft in 1995 een lijfrenteverzekering gesloten. Deze lijfrente brengt hij in 2015 geruisloos in in een lijfrentebeleggingsrecht bij een andere uitvoerder. Zijn verzekeraar betaalt hem in 2019 een tegemoetkoming van € 7.000 in verband met een klacht die hij bij Kifid heeft ingediend over de verzekering. Op een deel van deze tegemoetkoming (€ 5.500) is loonheffing ingehouden. De man is van mening dat de uitkering onbelast is, omdat geen sprake is van een uitkering op grond van de verzekeringsvoorwaarden of een nabetalingsverplichting van de verzekeraar. Zijn klacht had volgens hem betrekking op de omstandigheid dat hij niet goed was voorgelicht over de verzekering. De tegemoetkoming was daarom geen tegemoetkoming in de kosten, maar een schadevergoeding ter beëindiging van de klacht om zo verdere imagoschade en hoge proceskosten te vermijden. De rechtbank is echter met de inspecteur van mening dat het bedrag van € 5.500 terecht tot het belastbaar inkomen moet worden gerekend. De inspecteur mocht daarbij uitgaan van het renseignement van de verzekeraar, die heeft vastgesteld dat de uitkering betrekking had op een

tegemoetkoming in de kosten. De tegemoetkoming moet daarom worden beschouwd als een uitkering in het kader van de lijfrenteverzekering. De man heeft niet voldoende kunnen onderbouwen dat de aard van de uitkering een onbelaste schadevergoeding betreft. Het gelijk is aan de inspecteur.

Belang voor de praktijk

De rechtbank constateert dat er een direct verband is tussen de beleggingsverzekering en de eenmalige uitkering. Omdat de verzekering was ingebracht in een bankspaarproduct elders, werd de tegemoetkoming gedaan in de vorm van een eenmalige uitkering. De eenmalige uitkering vervangt daarmee de gedeelde (hogere) termijnen van lijfrenten. Op grond van [art. 3.102 lid 1 Wet IB 2001](#) behoort de uitkering daarmee tot de aangewezen periodieke uitkeringen en verstrekkingen. Dat de eenmalige uitkering zelf niet een periodiek karakter heeft, doet aan de toepasselijkheid van [art. 3.102 van de Wet IB 2001](#) niet af.

In dit kader van de mogelijke verschuldigdheid van revisierente over compensatie-uitkeringen bij beleggingsverzekeringen is het besluit van [20 december 2011, nr. BLKB 2011/1954M](#) van belang. In dit besluit is goedgekeurd dat gezien de bijzondere achtergrond van dergelijke nabetalingen met toepassing van art. 63 AWR (hardheidsclausule) de nabetaling wordt aangemerkt als reguliere verzekeringsuitkering en niet als een gedeeltelijke afkoopsom. Daarmee is revisierente niet aan de orde.

EU-pensioen, ouderenkorting en drempelbedrag giftenaftrek

EU-pensioen telt niet mee bij de bepaling van de hoogte van de ouderenkorting. Voor het bepalen van de hoogte van de giftenaftrek telt het EU-pensioen wél mee.

[Rechtbank Noord-Holland 23 november 2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:10630](#)

Een man ontvangt een EU-pensioen. Dit EU-pensioen is vrijgesteld van nationale belastingheffing op grond van Europees recht. Bij het vaststellen van de ouderenkorting neemt de inspecteur van de Belastingdienst dit EU-pensioen in aanmerking om de hoogte van de korting vast te stellen. De rechtbank oordeelt dat dit ten onrechte is gebeurd. De ouderenkorting maakt namelijk een onlosmakelijk onderdeel uit van de tariefstructuur van de Nederlandse belastingheffing en dus van het inkomstenbelastingtarief, aldus de rechtbank. De belastingaanslag moet daarom vastgesteld worden met inachtneming van de ouderenkorting zonder rekening te houden met het vrijgestelde EU-inkomen. Anders zou het EU-inkomen in strijd met het EU-recht toch deels belast worden.

Voor het in aanmerking komen van de giftenaftrek ligt dit anders. De aftrek van andere giften zoals bedoeld in [art. 6.39 Wet IB 2001](#) is een belastingvoordeel en maakt geen onderdeel uit van de tariefstructuur voor de inkomstenbelasting, aldus de rechtbank. Bij de berekening van dit voordeel mag wel degelijk rekening worden gehouden met vrijgesteld EU-inkomen. Op dit onderdeel kan de inspecteur wel van de belastingaangifte afwijken en de giftenaftrek beperken.

Belang voor de praktijk

Inkomen van ambtenaren of andere personeelsleden van de Europese Unie is vrijgesteld van nationale belastingheffing op grond van artikel 12 van het Protocol (nr. 7) betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie bij het [Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie](#). Bent u AOW-gerechtigd en bedraagt het verzamelinkomen in 2023 € 40.889 of minder? Dan heeft u recht op ouderenkorting ten bedrage van € 1.832. Ontvangt u een EU-pensioen? Dan wordt dit voor het bepalen van de ouderenkorting niet tot het (verzamel)inkomen gerekend. Als een EU-ambtenaar of een ander personeelslid van de EU-aanspraak maakt op sociale zekerheid van een EU-instelling dan is de betrokkene in beginsel ook vrijgesteld van premieheffing voor de Nederlandse volksverzekeringen en voor de inkomensafhankelijk bijdrage Zorgverzekeringswet.

Afstempelen aandelen heeft fiscaal afkoop van pensioen tot gevolg

Belanghebbendes pensioenaanspraak is belast nu het niet aannemelijk is dat de pensioenaanspraak (deels) niet voor verwezenlijking vatbaar is.

[Hoge Raad 16 december 2022, ECLI:NL:HR:2022:1866](#)

Voor de vrouw van de DGA is in een BV een pensioenregeling in eigen beheer getroffen. In 2011 wordt het aandelenkapitaal afgestempeld. Het bedrag dat de BV daarvoor betaalt, wordt door de DGA gebruikt om zijn schuld aan diezelfde BV af te lossen. Door de inlossing van de vorderingen wordt het negatieve vermogen van de BV nog verder verlaagd. Hierdoor is de BV nog minder in staat dan voorheen om te voldoen aan haar verplichtingen uit de pensioenovereenkomst. De inspecteur stelt daarom dat het pensioen van de vrouw door de afstempeling is prijsgegeven. Omdat de pensioenaanspraak voor verwezenlijking vatbaar is, is de pensioenaanspraak dan ook belast als loon uit vroegere dienstbetrekking. De vrouw is het hier niet mee eens en stelt dat het pensioen onmiddellijk voorafgaand aan het afstempelen niet voor verwezenlijking vatbaar was omdat het vermogen van de BV negatief was. Bovendien stelt zij dat het pensioen slechts gedeeltelijk is prijsgegeven, omdat de BV na de terugbetaling weliswaar minder, maar nog steeds in staat was te voldoen aan haar verplichtingen uit de pensioenovereenkomst.

Zowel rechtbank als het hof ([Hof Arnhem-Leeuwarden 30 november 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:11111](#)) oordelen dat er sprake is van een voor verwezenlijking vatbare aanspraak. De Wet loonbelasting 1964 biedt geen ruimte om slechts een gedeelte van de aanspraak tot het loon te rekenen: het is alles of niets. De volledige aanspraak is daarom terecht tot het belaste inkomen gerekend. De Hoge Raad verworpt het beroep zonder motivatie van redenen.

Belang voor de praktijk

Volgens [art. 19b lid 1 onderdeel c Wet LB 1964 \(tekst 2011\)](#) leidt prijsgeven van pensioen ertoe dat op het onmiddellijk daaraan voorafgaande tijdstip de aanspraak aangemerkt wordt als loon uit een vroegere dienstbetrekking. Dit is slechts anders voor zover de aanspraak niet voor verwezenlijking vatbaar is. Een aanspraak is niet voor verwezenlijking vatbaar wanneer er dwingende maatschappelijke redenen zijn om af te zien van pensioen. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij faillissement, surséance van betaling en schuldsanering. De enkele omstandigheid dat een BV op enig moment onvoldoende financiële middelen heeft om nu en in de toekomst het volledige pensioen te betalen, betekent niet vanzelfsprekend dat sprake is van dwingende maatschappelijke redenen die maken dat een pensioenaanspraak niet meer voor verwezenlijking vatbaar is. In [V&A 08-078](#) geeft de Belastingdienst antwoord op de vraag wanneer er sprake is van een niet voor verwezenlijking vatbare (pensioen)aanspraak.

Stilzitten DGA heeft geen afzien van pensioen tot gevolg

De rechter oordeelt dat voor het prijsgeven van pensioen het enkel stilzitten van de DGA onvoldoende is.

[Hof Den Bosch 20 december 2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:4692](#)

Een man woont sinds 1992 in België. Hij heeft pensioen in eigen beheer opgebouwd bij zijn in Nederland gevestigde BV. De waarde van de pensioenaanspraak is berekend op € 5.827.711. In juni 2016 is de man 70 geworden. Tot het moment van zijn 70^e verjaardag geniet hij geen pensioenuitkering, noch in de vorm van periodieke uitkeringen, noch in de vorm van een uitkering ineens. De inspecteur rekent de gehele waarde van de pensioenaanspraak tot het Nederlands belastbaar inkomen.

In de procedure voor de rechtbank zijn de man en de inspecteur het er over eens dat het pensioen niet op tijd is ingegaan. Nu het pensioen niet op tijd is ingegaan stelt de rechter net als de inspecteur vast dat de pensioenregeling in 2016 onzuiver is geworden en dat sprake is van een gebeurtenis als bedoeld in [art. 19b Wet LB 1964](#). Het hof is het hier niet mee eens. Het enkel stilzitten van de man is

onvoldoende om aan te nemen dat het pensioen niet is ingegaan. De uitkeringen zijn weliswaar niet uitbetaald, maar zijn schuldig gebleven. De pensioenregeling is daarom tijdig ingegaan en de uitkeringen waren in 2016 vorderbaar. Dit heeft tot gevolg dat de inspecteur ten onrechte de gehele aanspraak in aanmerking heeft genomen als loon uit vroegere dienstbetrekking. De stelling van de man dat de uitkeringen ook niet inbaar waren, omdat sprake was van een negatief vermogen, acht het hof niet voldoende bewezen. Nu de pensioentermijnen vorderbaar en inbaar waren, moet de pensioenuitkering ter grootte van een bedrag van € 94.008 in 2016 in aanmerking worden genomen als belastbaar inkomen uit werk en woning. Op basis van de bepalingen van [art. 18 van het belastingverdrag met België](#) komt de heffingsbevoegdheid hierover toe aan Nederland.

Belang voor de praktijk

De Hoge Raad heeft in 2019 ([Hoge Raad, 8 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:189](#)) al eens eerder bepaald dat het enkel stilzitten van de DGA er niet toe hoeft te leiden dat sprake is van prijsgeven van pensioen.

Op het moment dat pensioentermijnen 'vorderbaar en inbaar' zijn geworden dan worden deze geacht te zijn genoten. Dit is bepaald in art [3.146 lid 1 Wet IB 2001](#) (en voor de loonheffing: [art. 13a lid 1 onderdeel b Wet LB 1964](#)). Volgens [art. 18 van het Belastingverdrag tussen Nederland en België](#) heeft Nederland ook het heffingsrecht. Hiervoor moet cumulatief aan drie voorwaarden zijn voldaan:

1. De opbouw van het pensioen in Nederland heeft met fiscale facilitering heeft plaatsgevonden;
2. Het totale brutobedrag van de pensioenuitkeringen bedraagt meer dan € 25.000 per jaar; en
3. De pensioenuitkeringen zijn in België niet tegen het algemeen van toepassing zijnde progressieve belastingtarief belast, of het brutobedrag van dit inkomstenbestanddeel is voor minder dan 90 percent in de belastingheffing betrokken in België.

Aan alle drie de voorwaarden werd in dit geval voldaan. België heeft in 2016 geen progressieve heffing over de pensioenuitkeringen gedaan. De pensioenaanspraak zelf is nooit belast geweest. En de uitkering in 2016 is € 94.008 en dat is hoger dan € 25.000.

Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten

De Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten wordt verzorgd door Nationale-Nederlanden Bank en Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij.

Redactie

Gerda Lagarde - Ferd Beukers - Hans IJskes - Ruben Stam

Wilt u opgenomen worden op de verzendlijst of wenst u de nieuwsbrief niet meer te ontvangen? Stuur dan een e-mail naar fja@nn.nl.

Voor eventuele onjuistheden aanvaarden wij geen aansprakelijkheid.

© 2023 Nieuwsbrief Fiscaal Juridische Actualiteiten - Nationale-Nederlanden